

REFLEXIONS SOBRE LES PROVES D'AVALUACIÓ DE SISÈ

Lluís Llovet i Bayer. Director de l'Escola Sant Martí d'Arenys de Munt

Ara que ja fa tres anys que passem les proves d'avaluació de sisè d'educació primària, és un bon moment per reflexionar-hi amb la perspectiva que dóna el temps. Podem emprendre una primera anàlisi a partir d'allò que n'esperàvem les escoles i allò amb què ens hem trobat en realitat. Ho fem des de l'escola Sant Martí d'Arenys de Munt, que és de dues línies amb algun nivell de tres. En ser una escola de poble, tenim un alumnat majoritàriament catalanoparlant i que recull la diversitat socioeconòmica de l'entorn.

L'ORIGEN DE TOT

Fa anys, el Departament d'Ensenyament va iniciar unes proves de competències bàsiques adreçades a l'alumnat de cicle mitjà, que després es van generalitzar amb una prova aplicada al final de cada cicle d'educació primària. Eren proves internes que permetien als centres tenir referents propis i fer comparacions amb els resultats generals del país. Aquelles proves van ser l'inici de la conscienciació de la necessitat de fer proves generals que donessin pautes i permetessin fer comparacions entre centres.

Més endavant, el Departament es va proposar fer una nova prova per a sisè que avalués les llengües i les matemàtiques al final de l'etapa d'educació primària. Aquesta prova tenia dues novetats importants: era censal (per a tots els alumnes de sisè de Catalunya, més de 60.000 anuals) i externa (els centres rebien personal extern que passava la prova, que es corregia fora del centre). Aquí van començar a aparèixer les primeres reticències davant la possibilitat que els resultats es filtressin i que això produís un efecte negatiu per a aquells centres que tenien més alumnat amb dificultats. La resistència al canvi i les diferents visions pedagògiques que es tenien sobre la necessitat d'una prova estàndard també van posar lleus traves inicials a la iniciativa.

Les antigues proves de competències bàsiques són l'origen de la prova d'avaluació de sisè, censal i externa

PROVES EFICIENTS

La primera tongada de les proves va ser la prova de foc més important. A partir d'aquest moment ens veuríem tots abocats a decidir si la proposta era eficaç o no. Fer bé els primers passos era vital. Cal destacar els següents:

1. *L'elaboració de les proves*, que va ser ràpida però eficient, ja que va tenir el suport de la comunitat educativa. El tipus de quaderns va rebre l'aprovat per part dels centres i poques veus crítiques van posar-hi objeccions. És cert que el segon any es van modificar lleument les proves de competència lingüística amb la incorporació d'un dictat i la introducció de la prova de llengua estrangera.
2. *La seriositat de l'aplicació*. Malgrat que en aquest aspecte hi va haver qui va creure que se'n feia un gra massa, la majoria de centres van col·laborar en l'aplicació seriosa de les proves. Les proves arribaven precintades, venia personal extern a controlar-les, es corregien fora del centre... tot plegat va donar un aire de seriositat que va permetre creure en les proves.
3. *L'informe individual i el de centre*. Donar un informe personalitzat de les proves a les famílies i un de més global a cada centre va ser la confirmació que aquestes proves anaven més lluny d'un simple control. L'escola mostrava a les famílies els resultats dels seus fills i tenia un document privat del resultat global del centre que permetia a l'equip docent fer un treball exhaustiu. No hi havia cap llistat de centres ordenats per puntuació, només informació sobre la puntuació del centre i la mitjana de Catalunya.

Què es va aconseguir amb tot això? Doncs es va aconseguir que tota la comunitat educativa se sumés a l'interès per passar les proves i que es consolidés un procés d'avaluació sistemàtica a finals de l'etapa d'educació primària que ens serviria d'eina per a la millora del rendiment escolar.

Els passos seguits en l'aplicació de les proves, caracteritzats per la seriositat i el rigor, han aconseguit que tota la comunitat educativa s'hagi sumat a l'interès per passar les proves

ELS RETOCS FETS A LES PROVES

Fer una prova general que es pugui passar en un dia i que doni una idea global de l'evolució dels alumnes d'un centre i del conjunt del país no era una cosa senzilla.

Els quaderns es van programar perquè es poguessin contestar en una sessió d'uns 45 minuts. Amb la introducció de la prova de competència lingüística en llengua anglesa, l'aplicació de les proves omple dos matins.

La millora de l'informe individual d'aquest darrer any ha ajudat les famílies i els centres a detectar millor les mancances de cada alumne

Malgrat els canvis introduïts en el segon any, un objectiu molt important va ser donar continuïtat a les proves perquè els centres poguessin fer la comparació entre els diferents cursos. Això, a data d'avui, ja s'ha aconseguit a l'àrea de matemàtiques, que compta amb una perspectiva de tres anys d'aplicació d'una prova molt similar. Els centres podem començar a veure cap on anem i si les millores introduïdes van donant els seus resultats.

La millora de l'informe individual d'aquest darrer any també ha ajudat les famílies i els centres a saber amb més precisió quines són les mancances de cada alumne.

EL TREBALL AL CENTRE DESPRÉS DE LES PROVES

Rebre els resultats de les primeres proves era, evidentment, un fet que neguitejava força al centre. Si la fiabilitat, a nivell individual, tenia petites divergències amb allò que els mestres esperaven dels seus alumnes, *l'informe de centre orientava de manera clara respecte dels punts forts i fluixos de cada escola.*

La majoria de claustres vam iniciar un procés complex per treballar amb les dades que el Departament ens donava i fer la comparació amb els resultats generals de Catalunya. *Aquestes reflexions al claustre han permès conscienciar els mestres dels canvis que s'han d'anar introduint i han centrat el debat metodològic de moltes escoles.*

Les reflexions a propòsit de les proves han permès conscienciar els mestres dels canvis que s'han d'anar introduint a les escoles

Des de P3 a sisè d'educació primària, la reflexió sobre els resultats ha focalitzat la *importància de centrar-nos en els resultats d'aprenentatge dels nostres alumnes*. De tot això n'han sortit propostes de grups flexibles, d'atenció individualitzada, de millora del treball amb el currículum i, sobretot, *de prioritzar què cal saber a final de l'etapa i què és més accessori*. Les escoles s'han centrat en la reflexió sobre els mínims curriculars que s'han de garantir a les àrees instrumentals.

En el cas concret de les llengües, s'ha fet un esforç considerable per introduir el treball de comprensió lectora de textos de tipologies diferents i s'ha avançat en el disseny de tipus de preguntes a fer: d'aproximació, directes, d'inferència, de reflexió, de transferència, etc. S'ha iniciat, així, una reflexió entre els membres de les plantilles que ha estat molt profitosa.

A l'àrea de matemàtiques, els mestres cada cop han reduït més els problemes centrats en la reproducció, mentre que han ampliat els problemes amb preguntes de connexió i reflexió.

La comparació que han fet molts claustres entre el tipus de proves que passaven a cada avaluació interna i les proves avaluatives del Departament han permès anar adaptant de mica en mica la manera de treballar a l'aula. També és cert que per arribar a proves competencials cal prèviament fer un treball sistemàtic amb exercicis més mecànics que no es poden deixar de banda.

Les proves han produït un canvi en la cultura avaluativa. El que cal és buscar estratègies de millora que ens permetin obtenir uns resultats generals més bons

El canvi més evident ha estat en la cultura avaluativa. No només interessa tabular els resultats de les avaluacions, això és accessori, sinó que el que cal és buscar estratègies de millora que ens permetin obtenir uns resultats generals més bons. Aquest fet, que cada vegada té més incidència als centres, és la base de la millora de l'aprenentatge a les escoles catalanes. No només volem saber on som, sinó que volem crear els mecanismes per millorar els resultats obtinguts.

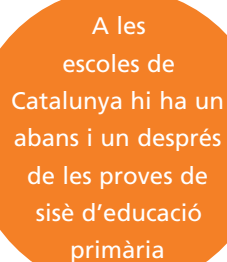
CONCLUSIONS

A les escoles de Catalunya hi ha un abans i un després de les proves de sisè d'educació primària. La reflexió dels equips docents i la focalització de l'interès en la millora de l'aprenentatge són els principals guanys que han introduït les proves.

Cal esperar per poder tenir unes dades més consolidades. Amb els anys, però, el cert és que els centres van avançant en el treball de competències i que aquestes proves són un bon referent on agafar-se per extrapolar-les a l'aula. No només han servit en el procés avaluatiu, sinó que són mostres o exemples a imitar en el dia a dia dels centres. En fi, han creat tendència i això és un fet veritablement important.

El traspàs de la informació que es fa als instituts també permet que aquests rebin resultats objectius i uniformats de diferents escoles, la qual cosa els permet iniciar l'etapa d'educació secundària a partir de criteris definits.

Haurem d'esperar més anys per veure la progressió educativa que comporta una avaluació centrada en la reflexió i en la introducció de millores, però estic segur que anem pel bon camí i que moltes escoles han fet un pas endavant per millorar l'educació del nostre país.

A les escoles de Catalunya hi ha un abans i un després de les proves de sisè d'educació primària

A les escoles de Catalunya hi ha un abans i un després de les proves de sisè d'educació primària